

JUDr. Ján Drgonec, DrSc: PLAZIVÝ ŠTÁTNY PREVRAT NA SLOVENSKU

- CZ24 News | 9. října 2021

SLOVENSKO: Právny poriadok SR v ére pred Covid-19 a pred príchodom vlády vedenej Igorom Matovičom a právny poriadok SR dnes je v mnohých zásadných otázkach celkom rozdielny. Vládna koalícia raz na právny poriadok kašle, inokedy naň siaha kradmou rukou. Ak sa dá, tak v tichosti a nenápadne. Obyvateľstvo by nemalo tušiť, že sa právny poriadok mení. Už vôbec by nemalo tušiť, ako sa mení.

Plazivý štátny prevrat

Od polovice októbra 2020, keď nadobudol účinnosť zákon č. 286/2020 Z. z., sú všeobecne záväznými právnymi predpismi aj vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva SR. Vydáva ich hlavný hygienik. Tieto vyhlášky môže vydávať, iba ak sa splní zákonom určená podmienka – ak štátom zmieta núdzový stav.

Núdzový stav nie je forma zápasu vo voľnom štýle. Odkazuje naň ústava, ktorá vyžaduje, aby sa vyhlasoval podľa podmienok ustanovených osobitným ústavným zákonom. K ústave sa pridáva medzinárodné právo, ktoré si potrpí na to, aby núdzový stav netrval príliš dlho. Európsky súd pre ľudské práva napríklad roku 2021 rozhodol, že núdzový stav, ktorý vyhlásili v Rumunsku kvôli Covid-19 a udržiavali ho 52 dní, trval ešte po tolerovateľný čas. Núdzový stav u nás trval od 30. septembra 2020 do 18. mája 2021. O pol roka dlhšie ako v Rumunsku.

Ľudských práv je vždy priveľa

Núdzový stav na Slovensku prešiel zásadnými zmenami. Prvá zmena dala vláde právomoc predĺžiť núdzový stav. Nie raz. Hoci navždy, ak vláda vytrvá v predlžovaní núdzového stavu a parlament bude jej rozhodnutia tolerovať. Ústavný zákon, akým sa ustanovujú podmienky núdzového stavu, je rovnocenný s ústavou.

Druhú zmenu núdzového stavu priniesol Zákon č. 176/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení Zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov a dopĺňa Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov. Celkom mimo núdzového stavu sa v právnom poriadku SR objavili mimoriadne situácie.

Zákonom č. 176/2021 Z. z. sa „sprehľadnila neprehľadná situácia“. Pre všetky zdanlivo podobné slová sa zaviedla spoločná legislatívna skratka mimoriadne situácie. Mimoriadne situácie sú podmnožinou krízových situácií. Nepozná ich ústavný zákon o bezpečnosti štátu, no výsledok prináša ďalekosiahle dôsledky. Vďaka skratke mimoriadne situácie sa právomoc obmedzovať už nepriznáva jedným spôsobom v núdzovom stave, iným spôsobom vo výnimočnom stave a zas inak vo vojnovom stave, ale vždy rovnako – v mimoriadnych situáciách.

Za zmienku nikomu nestojí, že právomoc obmedzovať základné práva a slobody, ktoré má v núdzovom stave podľa ústavného zákona iba vláda SR, sa zákonom rozšírila na ďalšie inštitúcie verejnej moci od ministerstva hospodárstva až po okresné úrady.

Zákon č. 176/2021 Z. z. porušuje ústavný zákon o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu,

výnimočného a núdzového stavu, pretože rozširuje právomoc orgánov verejnej moci nad rámec vymedzený ústavným zákonom. Bez obalu povedané, uzakoňuje porušenie Ústavy SR, pretože porušuje ústavný zákon. No legalizuje obmedzovanie základných práv orgánmi najnižšieho stupňa riadenia štátu. Nielen hlavný hygienik SR môže obmedzovať základné práva a slobody, keď sa mu zachce.

Krmenie hlavného hygienika

V núdzovom stave Úrad verejného zdravotníctva SR, ktorému velí hlavný hygienik SR, nadobúda mimoriadnu právomoc vydávať predpisy. ÚVZ SR tak dostal výnimku z ústavou predvídaného a ústavným zákonom upraveného režimu obmedzovania základných práv a slobôd. Takéto postavenie mu zverila vláda SR a NR SR odhlasovala skôr ako okresným úradom. Už uprostred októbra 2020, keď sa zrodil Zákon č. 286/2020 Z. z. o zmene a doplnení zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Vláda SR veľmi rada vyhlasuje núdzový stav pre hlavného hygienika SR. Od jesene 2020 tak urobila trinásťkrát. Na základe všetkých takých rozhodnutí vlády ÚVZ SR spáchal desiatky vyhlášok o rozmanitých obmedzeniach základných práv a slobôd. Vďaka nim ťažko dýchame, zložito nakupujeme, cestujeme s rizikom, že nám nedovolí návrat. Jednoducho – nežijeme.

Legislatívne úspechy na pochode

NR SR sype legislatívne úspechy z rukáva. Zvlášť pri tom obľubuje stručné novely Zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia s jedným-dvomi ustanoveniami. Pravdepodobné je, že rozpravu v pléne NR nerozpútava povaha zmien, ale ich rozsah. Stručné novely zákona, hoci krátko po sebe, nepútajú pozornosť. Rezort zdravotníctva to zneužíva. Pod zámienkou protikoronavírusových opatrení dramaticky obmedzuje základné práva a slobody. Produkuje skupiny obyvateľstva, ktoré zostanú bezprávne. NR SR prijala 25. júla 2021 ďalšiu novelu Zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia č. 304/2021 Z. z. Zákon vyhlásili v Zbierke zákonov SR 28. júla 2021. Prezidentka SR nad ústavnosťou zákona nezaváhala, hoci bolo nad čím.

Na prvý pohľad nie je zmena rozsiahla. Do § 48 ods. 4 sa za písmeno y vkladá písmeno z, ktoré znie: „Dočasné podmieňovanie vstupu do prevádzkových priestorov zariadení, v ktorých dochádza k zhromažďovaniu osôb, a vstupu na hromadné podujatia preukázaním sa vstupujúcich osôb potvrdením o absolvovaní očkovania proti Covid-19, alebo potvrdením o prekonaní ochorenia Covid-19, alebo potvrdením o negatívnom výsledku testu na ochorenie Covid-19; potvrdenie, ktorým sa osoba preukazuje, musí byť platné v zmysle nariadeného opatrenia.“

AUTOR: JUDr. Ján Drgonec, DrSc.